

Citiți lecția din manual: *Relația stat-cetățean: Coerciție, rezistență și acomodare*, notați schița lecției pe caiete și rezolvați fișele de lucru.

Relația stat-cetățean

1. Definiții

Coerciție = măsură de constrângere folosită de organele statului pentru a determina o persoană să își îndeplinească o obligație.

Represiune = înăbușire prin violență a unei acțiuni de opoziție, de revoltă, a unei demonstrații; măsură de constrângere și de pedepsire a unei persoane care comite o infracțiune.

1. Forme ale coerciției în perioada comunistă

- în perioada comunistă, relația stat-cetățean a fost una tensionată, marcată de măsuri de **coerciție** din partea regimului, care a încercat să controleze orice manifestare a individualității;
- regimul comunist român, instaurat prin forță de sovietici, s-a menținut prin folosirea instituțiilor statului (administrația, justiția, Securitatea și Miliția) și a unor mijloace de coerciție și **represiune** ⇒ în cazul nerespectării legilor, instituțiile statului au putut impune pedepse arbitrare: exmatriculări, concedieri, domiciliu forțat, muncă obligatorie sau închisoare;
- principalele forme ale coerciției, utilizate pentru a controla populația României, au fost îndoctrinarea și propaganda, extrem de evidente și frecvent utilizate în educație, mass-media (presă, radio și televiziune), presiunea economică și dependența de stat (statul a fost unicul angajator), încurajarea denunțurilor (cetățenii au fost îndemnați să se supravegheze și să se „toarne”), interzicerea/limitarea călătoriilor în străinătate și restricționarea libertății de exprimare.

2. Rezistență și acomodare

- 1948-1989 - în România comunistă fenomenul rezistenței s-a manifestat sub diverse forme:
 - a. Rezistența armată (1948-1962): grupuri de partizani s-au organizat în zona muntoasă, cele mai cunoscute fiind următoarele: Grupul Ion Uță și Spiru Blănaru („*Blocul Național*” din Munții Banatului); Grupul Gogu Puiu, Nicolae Fudulea și Dumitru Fudulea („*Haiducii Dobrogei*” din zona Dobrogei); Grupul Gheorghe Arsenescu și Toma Arnăuțoiu („*Haiducii Muscelului*” din Munții Făgărașului); Grupul Nicolae Pop și Atanase Oniga (din Munții Apuseni); Grupul Ion Gavrilă Ogoranu (Grupul Carpatin Făgărașan);
 - b. Rezistența (sau disidența) intelectuală (1948-1989): reprezentată de opozanți precum Constantin Noica, Nicolae Steinhardt, Gheorghe Ursu, Doina Cornea, Alexandru Ivăsiuc, Lucian Pintilie, Ion Vianu, Victor Frunză, Paul Goma, Ana Blandiana, Mircea Dinescu, Stelian Tănase și Herta Muller;
 - c. Opoziția din exil (1948-1989): și-a dedicat activitatea combaterii regimului comunist de la București și informării societății occidentale cu privire la realitățile din România;
 - d. Mișcări muncitorești de protest: greva minerilor din Valea Jiului (1-3 august 1977); Revolta de la Brașov (15 noiembrie 1987);
 - e. Rezistența pasivă (1948-1989): unii români au reacționat la măsurile politice și economice care le-au afectat condițiile de viață și le-au limitat libertățile prin bancuri politice (multe difuzate chiar de Securitate), comentarii critice privind situația economică a țării, expedierea de scrisori și denunțuri anonime la adresa puterii, ascultarea posturilor de radio străine (*Radio Europa Liberă* și *Vocea Americii*) și răspândirea de „*înscrișuri cu conținut dușmănos*”.
- majoritatea cetățenilor români s-au acomodată la cerințele regimului totalitar (din oportunism, necesitate sau o conformare aparentă la valorile comuniste) și au deprins noul mod de viață ⇒ obținerea de privilegii (promovări la locul de muncă pe criterii de loialitate, călătorii în străinătate sau case mai mari sau mai bune) și accesul în nomenclatură.

Pentru o mai bună înțelegere a subiectului studiat vizionați următoarele videoclipuri:

<https://www.youtube.com/watch?v=xhoJCaq7vqA>

https://www.youtube.com/watch?v=HdbZzmMG_LE

Fișă de lucru: *Relația stat-cetățean*

Citiți cu atenție textul de mai jos, apoi răspundeți cerințelor:

„Regimul Ceaușescu, atât de abhorat de populație în 1989, s-a născut din convergența a trei factori: modelul stalinist al socialismului, voința liderului și, oricât ar părea de surprinzător, concursul activ sau pasiv al populației; activ prin pătura de nomenclaturiști și pasiv prin acceptarea obediență, resemnată a formelor și dispozițiilor celor mai aberante ale regimului. Când o putere nu întâlnește nici o stavilă, nici o rezistență, ea are tendința de a invada și alte sectoare decât cele controlate în chip obișnuit de către stat și de a deveni și mai apăsătoare. Această pasivitate nu se poate explica prin frică, pentru că reprimarea opozițiilor a rămas până la sfârșit moderată.”

(Florin Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*)

1. Menționați, pe baza textului, cauzele care au dus la instaurarea regimului Nicolae Ceaușescu.
2. Precizați, pe baza textului, o informație referitoare la „*tendința*” puterii.
3. Sunteți de acord cu afirmația autorului că acomodarea populației la noile realități a contribuit la întărirea regimului personal al lui Nicolae Ceaușescu? Argumentați-vă răspunsul.

ȘCOALA COOL
EDUCAȚIE PRIN CONȚINUT

BIBLIOGRAFIE:

1. Dumitrescu, Doru, Manea, Mihai, *Mic dicționar enciclopedic de termeni istorici*, Editura Meronia, București, 2008.
2. Mălăelea, Daniel, Niculescu, Anita-Sabina, Horga, Paula-Coca, Prună, Nicolae, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura Akademos Art, București, 2025.
3. Boșcodeală, Felicia Elena, Ciobanu, Loredana, Gîlă, Cristina-Iulia, Șerban, Nicolae, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura Booklet, București, 2025.
4. Stoica, Stan (coordonator), Ștefănescu, Alexandru V., Preda, Elena, Becheru, Dragoș, Bilcea, Valentina, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura CD Press, București, 2025.
5. Bălănescu, Flori (coordonator), Anton, Mioara, Muller, Carmen, Mihai, Florin-Răzvan, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura Corint Logistic, București, 2025.
6. Ghețău, Gheorghe-Florin (coordonator), Bratu, Alina, Ghețău, Olenca-Georgiana, Radu, Adriana, Szakacs, Roxana-Gabriela, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2025.
7. Dobrinu, Dorin, Soare, Aurel Constantin, Săvuță, Irina Ema, Rados, Maria, Căplescu, Iuliana, Gheorghe, Maria Mariana, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura Litera, București, 2025.
7. Barcan, Doina, Sterpu, Bogdan, *Regimul comunist în România (decembrie 1947-decembrie 1989)*, Editura Institutul European, Iași, 2003.
8. Deletant, Denis, *România sub regimul comunist*, Editura Fundației Academia Civică, București, 2012.
9. Shafir, Michael, *România comunistă (1948-1985). O analiză politică, economică și socială*, Editura Meteor Press, București, 2020.
10. Tismăneanu, Vladimir, *Stalinism pentru eternitate: o istorie politică a comunismului românesc*, Editura Polirom, Iași, 2005.

ȘCOALA COOL
EDUCAȚIE PRIN CONȚINUT